

Sandbyvej/Glumsø

Arkæologisk prøveundersøgelse af område til erhvervsformål vest for Sandbyvej. Matrikel 16b Glumsø by. Som følge af lokalplan GL.E.4.1, Suså Kommune

NÆM 2001:105

RESUMÉ

Der fremkom ikke ved prøveundersøgelsen anlæg af særlig arkæologisk interesse. Ingen anlæg er dateret. Det er dog sandsynligt, at den enlige, mulige kogegrube (anlæg 8), tre stolpehuller i den lave sydlige del af området og nogle af de mange drængrøfter tilhører oldtiden.

Det er oplagt at forestille sig, at en evt. oldtidsbebyggelse befinder sig på den øvre del af den sydvendte skråning, nord for det undersøgte område.

Sted nr. 05.07.04

Glumsø Sogn

Tybjerg Herred

Storstrøms Amt (tidligere Præstø Amt)

4cm kort: 1412 I NØ

INDHOLD:

Resumé
Forhistorie
Topografi
Metode
Forløb
Søgegrøft- og anlægsliste

BILAG:

1. Kort over Glumsø By med indtegnning af det projekteret område (skraveret).
2. Kort nr. 01 fra oprindelig lokalplan nr. GL.E.4.1 med skitsering af søgegrøfternes placering og deres numre.
3. Opmålingsplan fra landmåler.

FORHISTORIE

Som følge af lokalplan om udstykning af et område vest for Sandbyvej til erhvervsformål (Lokalplan GL. E.4.1) aftalte Næstved Museum med Suså kommunes tekniske afdeling at foretage arkæologisk prøveundersøgelse af området straks efter høst.

Først ved udgravningens start blev det af kommunen oplyst at lokalplanen var blevet revideret og nu kun omfattede den sydlige halvdel af det oprindelige område. Endvidere var områdets sydøstlige hjørne ved revisionen friholdt for bebyggelse og blev derfor heller ikke undersøgt.

TOPOGRAFI

Det undersøgte område, som ligger nord for Glumsø jernbanestation, omfatter den nedre del af en langstrakt, sydvendt skråning. Den sydligste del af området er et fladt, tidligere vådområde. Marken er derfor gennemgravet af moderne drængrøfter, hvoraf de fleste er orienteret NØ-SV.

METODE

Prøveundersøgelsen er udelukkende baseret på udlægning af 2,40 meter brede søgegrøfter, hvor pløjmulden med gravemaskine blev afgravet til undergrund, hvorefter anlæg i undergrunden blev undersøgt. Udvalgte anlæg blev snittet, nummereret, beskrevet og opmålt. I den sydligste del, i det tidligere vådområde (lokalplanens område A), undersøgte mulden nøje i forbindelse med afgravningen.

Søgegrøft 13 er placeret, hvor vejen skal anlægges. Retningen blev mundtligt udstukket af kommunen med pejling efter et skel. Søgegrøft 14-16 dækker stedet, hvor et regnvandsbassin skal placeres ifølge lokalplanen.

Søgegrøfter, udvalgte anlæg og (efter aftale med kommunen) de moderne drænrør, som var beskadiget, blev opmålt med totalstation af arkæolog og landmåler. Af hensyn til tidsbesparelse fremstår anlæggene som kantede på opmålingsplanen (bilag 3). I virkeligheden var de alle med rundede kanter. De fleste uregelmæssige i formen. Stolpehuller er målt med ét punkt i midten.

FORLØB

I udgravningen deltog arkæolog Henriette Rensbro og gravemaskine fra firmaet Møller & Co, Ringsted, ved maskinfører Jørgen. Ansvarlig leder var Thomas Roland, Næstved Museum.

De 16 søgegrøfter blev gravet fra tirsdag morgen til torsdag middag. Torsdag eftermiddag og fredag morgen blev anlæggene nummeret og beskrevet. Fredag blev grøfter og anlæg indmålt af landmåler. Hvorefter undersøgelsen var afsluttet, da der ikke fremkom anlæg, der nødvendiggjorde yderligere undersøgelser.

Naturfænomener, som tidligere sænkninger, uforklarlige huller og formodede huller efter optagne sten er kun undtagelsesvis indmålt.

Overalt i søgegrøft 1-12 sås i undergrunden af sand, ler og grus i gule nuancer riller efter moderne plov.

RESUMÉ

Der er ikke ved prøveundersøgelsen fremkommet anlæg af særlig arkæologisk interesse. Ingen anlæg er dateret. Det er dog sandsynligt, at den enlige, mulige kogegrube (anlæg 8), tre stolpehuller i den lave sydlige del af området og nogle af de mange drængrøfter tilhører oldtiden. Det er oplagt at forestille sig, at en evt. oldtidsbebyggelse befinder sig på den øvre del af den sydvendte skråning, nord for det undersøgte område.

De eneste genstande fra udgravningener 3 rustne søm og et nyere tids potteskår. Alle er løsfund og kasseret.

3. september 2001

Henriette Rensbro

SØGEGRØFT- OG ANLÆGSLISTE**Søgegrøft 1**

1. Grøft. Fyld: som pløjelag. Brunt, homogent, sandet med krummestruktur, kun ganske let opblandet med undergrundsmateriale. Snit: svagt rundet bund, skarp linje. Dybde: 35 cm under undergrundsniveau.
2. Plet. Fyld: som sort, sandet ler, spættet med gult sand/ler (undergrundsmateriale). Udflydende afgrænsning. Skres af anlæg 1. Ikke snittet.
3. Som anlæg 2, men mere velafgrænset. Ikke snittet.

Søgegrøft 2

4. Plet. Fyld: sort, kompakt, homogent ler. Med enkelte nister af brændt ler. Snit: Bunden skråner nedad mod øst. Der er rodspor ned i undergrund. Dybde: 22 cm under undergrundsniveau.
Nord for anlæg 4 er et lignende anlæg + et mindre. Ikke nummereret og snittet.
5. Grøft. Ikke snittet
6. Grøft. Fyld: som pløjelag. Løst, sandet, homogent muld uden nister. Snit: svagt rundet bund. Dybde: 40 cm under undergrundsniveau.
7. Grøft. Snittet i søgegrøft 13.

Søgegrøft 3

- Nord for anlæg 8 er et uklart mønster af knap 1 meter brede striber på tværs af grøften med ca. 1 meters mellemrum. Orientering: NØ-SV. Fyld: som pløjelag.
8. Koge-grube ? Rund plet. Diameter: 65 cm. Fyld: homogent sort, trækulsholdig, sandet muld og smuldrende sten. der er ingen stumper af trækul. Snit: flad bund. Dybde: 10 cm.
 9. Grøft ? Fyld: som pløjelag. Lyst brunt, sandet muld. Snit let rundet bund. Dybde: 10 cm under undergrundsniveau.
 10. udgår
 11. udgår

Søgegrøft 4

- Nord for anlæg 12 er mange pletter/områder med gråbrunt, sandet mul. Nogle med mange sten (10 cm), andre er uden sten og med lidt trækul. Begge del skyldes sandsynligvis et oprindeligt kuperet terræn, som er opfyldt henholdsvis naturligt med med tilført materiale.
12. Grøft. Fyld: homogent, brunt, fedtet muld. Som pløjelag men vådere. Med enkelte sten og pletter af undergrundsmateriale. Ikke snittet.
 13. Plet. Cirkelrundt omrods. Fyld:mørkt,brunt. Diam.: 70 cm. Ikke snittet, da det er under vand.
Syd for anlæg 13 er aflange pletter i et uregelmæssigt mønster. Fyld: som anlæg 12. Muligvis retser af grøfter ?

Søgegrøft 5

- Nord for anlæg 15 er et uregelmæssigt mønster af striber på tværs af søgegrøften. Bredde: 1/2-3/4 meter. Mellemrum: ca. 1 meter. Disse striber skæres af anlæg 14. De blev først set som mulige rester af højryggede agre, men er sandsynligvis for smalle/tætte. Det er muligvis recente drængrøfter uden rør ?
15. Grøft ? Fyld: homogent, mørkt brunt, sandet ler. Snit på langs: flad bund. Dybde: 40 cm under undergrundsniveau.

Syd for anlæg 15 og spredt over hele resten af grøften er pletter som i den nordlige del af søgegrøft 4.

16. udgår

17. Grøft ? uden drænrør.

18. Grøft ?

19. udgår

20. Drængrøft med sten. Kompakt fyldt med sten (15-30 cm) og muld som pløjelag. Snit: Dybde: 40 cm under undergrundsniveau.

Søgegrøft 6

Nord for anlæg 21 er et mønster som nordligst i søgegrøft 5. Den sydligste stribe er snittet: rundet bund. Dybde: 15 cm undergrundsniveau.

21. Grøft ? Fyld: som anlæg 15, men med pletter af orange ler (ikke nærmeste undergrundsmateriale). Ikke snittet.

22. Grøft. Fyld: som anlæg 15. Snit: uregelmæssig spids bund. Dybde: 30 cm under undergrundsniveau.

23. som anlæg 21

I den midterste del af søgegrøften er pletter magen til pletterne nordligst i søgegrøft 4 (naturligt kuperet terræn ?)

Søgegrøft 7

I den nordlige og midterste del af søgegrøft 7 er pletter som i den nordligste del af søgegrøft 4 + en plet helt mod syd.

24. udgår

25. Grøft. Fyld: som anlæg 15. Snit på langs: Dybde: 20 cm under undergrundsniveau.

Søgegrøft 8

I hele søgegrøft 8 er mange pletter som i den nordlige del af søgegrøft 4. De fleste pletter er med mange sten (2-15 cm). Midt i søgegrøften er pletterne uden sten. I søgegrøftens sydligste del fortsætter en stor plet med sten over i søgegrøft 13.

Midt i søgegrøften er en bakketop.

26. Grøft. Fyld: som anlæg 15. Ikke snittet. Skærer en af ovennævnte pletter.

27. Som anlæg 26. Skærer anlæg 28 + en plet.

28. Plet. Fyld: sort, trækulsholdigt, sandet le, spættet med små (1 cm) pletter af gulbrunt grus (undergrundsmateriale). Ingen trækulspletter. Ikke snittet. Skæres af anlæg 27.

Søgegrøft 9

I hele søgegrøft 9 er pletter som nordligst i søgegrøft 4..

29. Grøft ? Fyld: ser recent ud: lys brun i midten, mørk brun langs siderne. Med enkelte nister af trækul og brændt ler. Ikke snittet.

30. Grøft. Fyld: som anlæg 15. Med rød teglstump (15 cm). Ikke snittet.

31. Grøft ? Fyld: som pløjjord. Brunt, sandet muld blandet meget meget undergrundsmateriale. Ikke snittet.

32. Grøft. Ses også i søgegrøft 13. Fyld: som pløjelag. Brunt, sandet muld. Og med pletter af gult ler (undergrundsmateriale). Ikke snittet.

Søgegrøft 10

I søgegrøften er i den norlige og midterste del pletter som i den nordlige del af søgegrøft 4 + en plet næsten sydligst.

33. Grøft. Recent drænrør.

Der er syd for anlæg 33 flere grøfter ? med lignende orientering: NØ-SV, som ikke er nummereret og snittet.

34. Grøft. Fyld: som anlæg 15. Snittet på langs: uden drænrør.

Der er syd for anlæg 34 flere grøfter? som de ovenfor beskrevne. Den 3. fra nord er lige på tværs af søgegrøften.

Søgegrøft 11

I søgegrøftens sydlige halvdel er pletter som i den nordlige del af søgegrøft 4. I hele søgegrøften er grøfter ? orienteret: NØ-SV. Ingen af disse er nummereret og snittet.

Søgegrøft 12

35. Grøft ? Fyld: homogent, kompakt, gråbrunt, sandet ler med stumper af trækul og små pletter af grus. Den nordlige halvdel er gravet væk: uden drænrør.

36. Plet. Fyld: som anlæg 35. Uden trækul. Snit: dybest mod vest. Dybde: 50 cm under undergrundsniveau.

37. som anlæg 36

38. Plet. Fyld: gråbrunt, løst, sandet muld med pletter af gult sand (undergrundsmateriale). Snit: uregelmæssig bund. Dybde: 30 cm under undergrundsniveau.

39. Som anlæg 38. Ikke snittet.

40. Som anlæg 38. Ikke snittet.

Muligvis er anlæg 35-40 huller efter optagene sten ?

Søgegrøft 13

I den østligste del er en del pletter, som sandsynligvis er huller efter optagne sten. I hele søgegrøften er del grøfter orienteret NØ-SV. De er ikke snittede.

41. Grøft. Fyld: se moderne ud: lys grusstribe i midten og mørk muld langs siderne. Snit: uden drænrør.

42. Stolpehul ? Diam: 30 cm. Fyld: som pløjelag. Homogent, lyst gråbrunt muld. Med enkelte sorte nsiter (ikke trækulstumper). Snit: rundet bund. Dybde: 20 cm under undergrundsniveau.

43. Stolpehul. Diam ialt: 70 cm. Snit: rundet bund. Stolpespor: diam.: 35 cm, dybde 30 cm under undergrundsniveau, fyld: sort, sandet ler (uden trækulstumper). Fyld omkring stolpespor: lyst gråbrunt muld med pletter af sort materiale og pletter af undergrundsmateriale.

44. Stolpehul. Diam.: 30 cm. Fyld: uden stolpespor. Som pløjelag. Homogent, løst, gråbrunt, sandet muld. Med sten (5 cm) i overfladen. Snit: rundet bund. Dybde: 20 cm under undergrundsniveau.

45. udgår

46. Grøft. Fyld: som anlæg 21. Snit: uden drænrør.

47. Snit: dyregang.

48. udgår

Der er ingen anlæg i søgegrøfterne 14,15 og 16. I den vestlige del af grøfterne var tydeligvis et opfyldt vådområde, som stadig var temmelig vådt trods utallige drænrør.